

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת בבא קמא פרק ב משנה א

העיקר בכל הסוג הזה מן הנזקין שכל נזק הבא מהבהמה בעת שעשתה מה שדרכה לעשות תמיד או על הרוב זהו שאומרים עליו כדרכה משלם נזק שלם. ושלא כדרכה, הוא שיהא אותו הדבר שעשתה אינה עושה אותו אלא במיעוט או שנעשה הדבר באמצעות פעולה אחרת ולא היתה הבהמה היא הפועלת אותו הדבר פעולה ישירה, בזה חייב חצי נזק, וזה החצי נזק שחייב בצרורות הניתנות מתחת רגליה דוקא הרי הוא משלם מן העליה כמו שנבאר בשמיני דמסכתא זו.

שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף יז עמוד ב

גליון תוס' או שמא הוה אמינא דהרי אלו מועדים מטעם רגל דהיזקן מצוי כמו רגל אבל הכא אשמועינן אפילו שן דחיה שאין היזקה מצוי. ע"כ גליון תוספות.

תלמידי הר"י אפילו שן דחיה וכו'. פירוש כגון שאין רגילות כמו צבי. תלמידי הר"י ז"ל.

ולר' נראה דהא דאמרינן הכא בהמה אין חיה לא לאו אחיובא דשן קאי דהא תנא ליה חיובא דעופות גבי רגל והוא הדין גבי שן דבעירה לאו דוקא וכיון דממונא הוא פשיטא דמחייב אבל אכתי לא אשמועינן פטורא ברשות הרבים בחיה ועופות לא ברגל ולא בשן להכי תנא הכא שן דחיה וקתני במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברשות הרבים פטורה דאף לענין פטורא בעירה לאו דוקא ומשן שמעינן ברגל. ע"כ.

מהר"י כץ בהמה אין חיה לא. ומכל מקום הייתי מחייב שן דחיה משום תולדות מידי דהוה בנתחככה בכותל להנאתה דמחייבין לה משום תולדות דשן והאי נמי יש הנאה להיזקה ובכאן איצטריך לאשמועינן דשן דחיה נמי הוי אב ואם כן ליכא למשמע מידי ממשנתנו דקתני התרנגולים דחיה בכלל בהמה דאיכא למימר דמחייבין משום תולדה ומשום הכי לא תני תולדות גבי שן כדקתני גבי רגל משום דכבר אשמועינן ברישא אבל שן אף על גב דאשמועינן ברישא בתרנגולים הוצרך לאשמועינן בשן גופיה דחשיב אב כדפירש מורי. מהר"י כ"ץ ז"ל.

רמב"ם הלכות ממרים פרק א הלכה ב-ג

כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואין לוקין על לאו זה מפני שניתן לאזהרת מיתת בית דין, שכל חכם שמורה על דבריהם מיתתו בחנק שנאמר והאיש אשר יעשה בידו וגו', אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה והם תורה שבעל פה, ואחד דברים שלמדו מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא, ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזרות והתקנות והמנהגות, כל אחד ואחד מאלו השלשה דברים מצות עשה לשמוע להן, והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה, הרי הוא אומר על פי התורה אשר יורוך אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיוור בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם, ועל המשפט אשר יאמרו אלו דברים שילמדו אותן מן הדין באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן, מכל הדבר אשר יגידו לך זו הקבלה שקבלו איש מפי איש.

דברי קבלה אין בהן מחלוקת לעולם וכל דבר שתמצא בו מחלוקת בידוע שאינו קבלה ממשה רבינו,

רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ו הלכה י

אחד המזיק בידו, או שזרק אבן או ירה חץ והזיק בו, או שפטר מים על חבירו או על הכלים והזיק, או שרק או נע והזיק בכיחו וניעו בעת שהלכו מכוון, הרי זה כמזיק בידו והם תולדות של אדם,